

Acil Servis Triyaj Kursu Olgu Örnekleri

Sağ. Mem. Özgür YETKİN
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Acil Tıp Anabilim Dalı
Antalya

1. ULUSLARARASI 6. ULUSAL ACİL HEMŞİRELERİ KONGRESİ

Sunum Hedefi

- Acil servise başvuran farklı yakınmaları olan hastalarda triyaj kategorizasyonunun belirlenmesi pratiği
 - ESI'ye göre değerlendirme
 - Olguların aciliyetinin ESI ve SB kategorizasyonlarına göre belirlenmesi

ESI Seviye ?

62 yaşında KPR gerekecek	1
53 yaşında vücut alanının %30'u yanık	2
22 yaşında iş yeri için yazı gerekenler	5
12 yaşında kulağı ağrıyor	5
45 yaşında araç içi trafik kazası, araçtan fırlamış, KB 100/60	2
14 yaşında yanıtızsız. 112 arkadaşı ile beraber hastanın vurulmuş olduğunu söylüyor	1

- **Sık Sorulan Sorular**

- Erişkin triyaj seviyelendirmesinde kalp hızı 100'den fazla ise hastayı bir üst triyaj seviyesine almalı mıyım?

Hayır, sadece dikkate alınması için bir faktördür

- **Sık Sorulan Sorular**

- Hastanın ağrı skoru 7/10 veya fazla ise bir üst triyaj seviyesine almalı mıyım?

Hayır, bu da dikkate alınması için bir kofaktördür

- **Sık Sorulan Sorular**

- Hasta kronik olarak konfü ise hasta otomatik olarak ESI seviye 2 mi olur?

Hayır, ESI 2 akut bilinç değişiklikleri içindir

- **Sık Sorulan Sorular**
 - Vital bulguları ne zaman ölçmeliyim?

ESI seviye 3 kriterlerini karşılayan ve triyaj görevlisinin yararlı olacağını düşündüğü diğer hastalarda bakılmalıdır.

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 40 yaşında erkek hasta triyaj alanına ‘1 aydır aralıklı olarak devam eden belli belirsiz, göğüs ortasındaki sıkıntı’ ile başvurdu. Bu sabah da benzer ağrısı olmuş, şu an geçmiş. Halen hafif bir bulantı hissi var ama kendisini iyi hissediyor. Özgeçmiş: Sigara içicisi. Alert, cilt ılık ve kuru, sıkıntısı var gibi görünmüyor.

ESI seviye 2. – olası AMI, acil EKG gerekir

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**
 - 22 yaşındaki üniversite öğrencisi kadın ani başlayan kendisini kötü hissetme, şiddetli boğaz ağrısı ve ateşinin yükseldiği hissi ile başvuruyor. Dispneik görünüyor, ağzını kapatamıyor ve salyaları akıyor ve cildi dokununca çok sıcak.

ESI seviye 2. – olası epiglottit

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 68 yaşındaki erkek hasta karısı tarafından acil servise ani başlayan sol kolda güç kaybı, konuşma bozukluğu ve yürüme zorluğu ile getiriliyor. Belirtileri gelmeden 2 saat önce başlamış. Özgeçmiş: atriyal fibrilasyon. İlaçlar: Digoksin. Hasta uyanık, oryante, hafif nefes darlığı var. Konuşma bozulmuş; yüzünün sağında hareket azlığı var. Sol ekstremitelerinde güçsüzlük (kas gücü 2/5) var.

ESI seviye 2. – akut inme

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 60 yaşında erkek bu sabah sağ gözünde aniden olan görme kaybı nedeni ile başvuruyor. Ağrısı veya sıkıntısı yok. Özgeçmiş: KAH, HT. Hafif anksiyöz ama sıkıntılı değil.

ESI seviye 2. – santral retinal arter oklüzyonu

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 22 yaşında kadın 2 gündür devam eden 10/10 karın ağrısı ile başvuruyor. Bulantı, kusma, ishal veya sık idrara çıkma yok. Kalp hızı 84 ve dondurma yiyor.

ESI seviye 3. – dondurma yiyor, son boş yatağı vermem, ama en az iki kaynak

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 70 yaşında sağ kolu alçılı kadın hasta kızı tarafından getiriliyor. Kızı annesinin dün düşüp kolunu kırdığını söylüyor. Hastanın ağrı yakınması var. Kızı “alçıyı dün yaptılar ama çok sıktığını düşünüyorum” diyor. Kızı annesinin evde çok huzursuz olduğunu ve ağrısı olduğunu düşündüğünü ifade ediyor. Hastanın Alzheimer hastalığı öyküsü var. Hasta konfü, mırıldanarak konuşuyor (eskisi gibi); yüzü kırmızı. Yakınmasını sözlü olarak anlatamıyor. Ön kolunda kısa kol alçısı var; parmakları şiş, gergin ve ekimotik görünüyor. Tırnak yatağı soluk; kapiller geri dolum uzamış. Kolu askıda değil.

ESI seviye 2. – kompartman sendromu için yüksek risk

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 8 aylık bebek ateş, öksürük, kusma yakınması ile getiriliyor. Bu sabah 2 kez kusmuş; ishal yok. Annesi bebeğin genellikle sağlıklı olduğunu söylüyor ama son zamanlarda iyi yemediğini belirtiyor. Ateşini ölçmemişler ama sıcak olduğunu ve 2 saatte bir asetaminofen verdiğini söylüyor. Bebek battaniyeye sarılı, gözleri açık, halsiz görünüyor, cildi sıcak ve nemli, fontaneli çökük. Solunum düzenli ama zorlu.

**ESI seviye 2. – sepsis ve ciddi dehidratasyon için
yüksek risk**

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 34 yaşındaki erkek gün boyu devam eden 5/10 sağ alt kadranda ağrısı ile başvuruyor. İştahı azalmış, bulantı ve kusma var. Özgeçmiş: özellik yok. Hasta hafif sıkıntılı görünüyor, cildi ılık ve kuru, karnında defans var.

**İlk ESI seviye 3. – vitalleri anormal (örn., KH >100)
ise ESI 2'ye yükseltilebilir**

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 28 yaşında erkek hasta saçlı deride kesi nedeni ile arkadaşları tarafından getiriliyor. Gelmeden 1 saat önce kafasını kale direğine sert vurduğunu belirtiyor. Arkadaşları birkaç dakika bilinç kaybı olduğunu söylüyor. Hasta baş ağrısı, boyun ağrısı, hafif bulantı ve 1 kez kusma yakınması olduğunu belirtiyor. Soluk görünüyor, bunun dışında alert, kişi/yer/zamana oryante. Sol kulağına yakın kanaması durmuş 5 cm lik kesi mevcut.

ESI seviye 2. – epidural için yüksek risk

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 28 yaşında erkek hasta sağ gözünde sulanma, batma ve yanma hissi nedeni ile geliyor. İnşaat işçisi ve matkapla beton deliyor. “Gözümde bir şey var gibi hissediyorum, birkaç kez yıkadım ama hiç değişmedi” diyor. Hasta sıkıntılı görünmüyor, ancak sürekli gözünü ovalıyor. Sağ gözü kızarmış ve sulantılı.

ESI seviye 2. – şiddetli alkali yanığı için risk; beton alkalidir

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 40 yaşında erkek hasta oğlu tarafından getiriliyor. Ayağındaki ağrısı nedeni ile yürüyemiyormuş. Hasta yaklaşım 3 metre yükseklikten merdivenden düşmüş ve ayağı ve beli ağrıyormuş. Ayaklarının üzerine düştüğünü ve aniden ağrısının başladığını söylüyor. Bilinç kaybı veya boyun ağrısı olmadığını belirtiyor. Başka travma bulgusu yok. Hasta soluk, hafif terli ve hafif sıkıntılı görünüyor. Ağrısını 6/10 olarak söylüyor. Hasta tekerlikli sandalyede dik bir şekilde oturuyor.

**ESI seviye 2. – lomber ve kalkaneus kırığı için
yüksek risk**

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 12 yaşındaki kız çocuğu annesi tarafından son 3 gündür halsiz ve kusması oluğu için getiriliyor. Çocuk sürekli olarak susadığını ve başının ağrıdığını söylüyor. Bugün bir kez kusmuş. Ateşi, karın ağrısı veya ishali yok. Uyanık, letarjik ve koltukta yığılmış gibi oturuyor. Cilt rengi solgun, cildi ılık ve kuru.

ESI seviye 2. – letarji – yüksek risk dehidratasyon
– DKA

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 40 yaşında erkek hasta son iki gündür giderek artan nefes darlığı ve göğüs ağrısı ile başvuruyor.
Özgeçmiş: Kolon CA. Hafif solunum sıkıntısı var, cilt ılık ve kuru.

ESI seviye 2. – kansere bağlı komplikasyonlar –
plevral efüzyon, KKY, PE

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 60 yaşında erkek hasta 1 aydır devam eden belli belirsiz karın ağrısı ve koyu renkte gaita yakınması ile başvuruyor. Özgeçmiş: özellik yok. Nabız taşikardik ve hızı 140. Kan basıncı 80 palpe ediliyor. Cildi soluk ve terli.

ESI seviye 1. – kan kaybı – nabız, cilt ve kan basıncına göre

- **Olgu ESI Seviye 2 mi?**

- 25 yaşında kadın hasta orta miktarda koyu kırmızı vajinal kanama ve 9/10 ağrı ile geliyor. 7 aylık gebe olduğunu söylüyor. 4. gebeliği. Özgeçmiş: özellik yok.

ESI seviye 1. – abrubsiyo plasenta için yüksek risk, acil sezaryen gerekebilir

- **Sık Sorulan Sorular?**

- Koltuk değneği kullanma talimatı vermek neden bir kaynak değil?

Zaman alsa da bu hastaların hemen hepsinde en azından grafi (bir kaynak) gerekir – ESI 4.
Eğer kırık varsa (grafi, konsültasyon, alçı – iki veya daha çok kaynak) gerekir – ESI 3.

- **Sık Sorulan Sorular?**

- Hazır ateller neden bir kaynak değil?

Basit, hazır ateller kaynak değildir. Eğer kırık varsa zaten ESI 3'tür; burkulma ise ESI 4 tür.

- **Sık Sorulan Sorular?**

- Damar yolu açık kalacak şekilde SF takmak veya ajutaj takmak kaynak değil?

Ajutaj takmak vakit almaz. Zaten damar yolu açılan bu hastalarda en az iki kaynak gerekir (laboratuar, IV ilaç tedavisi vs) ve ESI 3 olur.

- **Sık Sorulan Sorular?**

- Tüm bilinçli sedasyon hastaları ESI seviye 3 veya üstü müdür?

Evet: Bilinçli sedasyon kompleks girişimdir, genellikle öncesinde laboratuvar veya grafi de gerekir.

- **Sık Sorulan Sorular?**
 - Hangileri bir kaynaktır?
 - Göz irrigasyonu
 - Nebulize ilaç tedavisi
 - Kan transfüzyonu

Hepsi kaynaktır.

- **Sık Sorulan Sorular?**

- Tüm astım hastaları nebulize tedavi gerektirdiği için ESI 4 müdür?

Hayır. Sadece nebulize tedavi gerekir ise ESI 4'tür. Şiddetli solunum sıkıntısı ise ESI 2 olur. İlaç tedavisi grafi gerekirse ESI 3 olur. Sadece ilaç yazdıracaksa ESI 5 olur.

- **Kaynaklar?**
 - Manyetik Rezonans görüntüleme işlemi ESI triyaj sistemine göre bir kaynak mıdır? (D/Y)

Doğru

- **Kaynaklar?**
 - Psikiyatri konsültasyonu ESI triyaj sistemine göre bir kaynak mıdır? (D/Y)

Doğru

- **Kaynaklar?**
 - Kardiyak monitorizasyon ESI triyaj sistemine göre bir kaynak mıdır? (D/Y)

Yanlış

- **Kaynaklar?**
 - Bu hastaya kaç kaynak gerekir?
 - Sağlıklı 25 yaşında inşaat işçisi bel ağrısı ile geliyor. Triyaj görevlisi lomber grafi, oral ağrı tedavisi ve ağrı kesici ilaç reçetelenmesi gerektiğini düşünüyor. (0, 1, 2 veya fazla kaynak)

Bir kaynak

- **Kaynaklar?**
 - Erişkin bir hastada ESI kaynak sayısını belirlemek için vital bulgulara bakmak gerekir mi? (D/Y)

Yanlış

- **Kaynaklar?**
 - Triyaj görevlisi ESI triyaj seviyesini doğru belirlemek için gerekli kaynaklar hakkında yeterli deneyime sahip olmalı mıdır? (D/Y)

Yanlış

- **Kaynaklar?**
 - 30 yaşında seksüel aktif kadın vajinal kanama ve kramp ile geliyor. Doğum kontrolü yok ve halsiz, soluk. Acil serviste yatak başı gebelik testi yapmak ile laboratuara tetkik göndermek fark yaratır mı? (D/Y) Bu hasta için kaç kaynak gerekir? (0, 1, 2 veya fazla kaynak)

Fark etmez. Hasta zaten en az 2 kaynak gerektirecek.

TKS; IV sıvı, USG, KD kons.

- **Kaynaklar?**
 - Bu hastaya kaç kaynak gerekir?
 - Sağlıklı 40 yaşıında erkek hasta gece 2’de acil servise geliyor. 2 gündür süren diş ağrısı var, ateşı yok, kronik hastalığı yok. (0, 1, 2 veya fazla kaynak)

Kaynak gerekli değil

- **Kaynaklar?**
 - Bu hastaya kaç kaynak gerekir?
 - 22 yaşında kadın hasta araç içi kaza sonrası getiriliyor. Araç yüksek hızda takla atmış ve hasta araçtan fırlamış. Entübe, ağrı yanıtı yok, hipotansif. (0, 1, 2 veya fazla kaynak)

İlgili değil. Zaten ESI 1.

- **Kaynaklar?**
 - Bu hastaya kaç kaynak gerekir?
 - Sağlıklı 60 yaşıında erkek hasta golf oynarken ayak bileğini burkmuş. Lateral malleol üzerinde bastırınca hafif ağrı ve şişlik var. (0, 1, 2 veya fazla kaynak)

Tek kaynak. Grafi. Atel kaynak değil. ESI 4, kırık varsa ESI 3.

- **Kaynaklar?**

- Psikiyatrik bir hastanın yanında bir bakıcının veya güvenliğin kalması bir kaynak mıdır? (D/Y)

Evet. Kendisi ve başkası için tehlike oluşturuyorsa
ESI 2 dir.

Olgular

- Banyoda yerde bulunan 76 yaşındaki bir erkek hasta ambulans ile getiriliyor. Ailesi banyoda düşme sesi duyduktan sonra 112'yi arıyor. Yerde iken hastanın üzerinde iç çamaşırı varmış ve tuvalette koyu kırmızı-siyah renkte gaita mevcutmuş. Acil servise gelişteki vital bulguları (VB): kan basıncı (KB): 70/- palpasyon; kalp hızı (KH): 128; solunum sayısı (SS): 40. Ailesi kalpteki ritim bozukluğu (atriyal fibrilasyon) için hastanın kan sulandırıcı küçük beyaz bir hap kullandığını söylüyor.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 1
(Kırmızı Kategori 1)

- Sağlıklı görünen 7 yaşındaki çocuğun annesi “çocuk doktorunun oğlunda apandisit olduğunu ve acil servise gitmelerini söylediğini” belirtiyor. Çocuk annesinin yanında sakin bir şekilde oturuyor ve elinde kusma torbası tutuyor. “Bu sabah uyandı ve karnının ağrıdığını söyledi. Aslında her sabah erken kalkar koşar ve televizyonda çizgi film seyreder, ama bugün öyle yapmadı. Zavallı yavrum, doktorun muayenehanesinde de her yere kustu.” VB: Ateş (A): 37.5 °C; KH: 94; SS: 20; KB: 88/62.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- Huzurevinde yaşıyan kaşektik hasta beslenme (feeding) tüpünün çıkması üzerine acil servise getirildi. Hasta genellikle yanıtızsız (unresponsive) imiş. 4 yıl önce geçirdiği masif inme sonrası bakımevinde yaşıyormuş.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 5

Yeşil

- 18 aylık çocuk annesi tarafından kusma yakınması ile getiriliyor. Çocuk oldukça aktif ve annesinin kucağından inmek için çabalıyor. Dikkatini dağıtmak için annesi çocuğa meyve suyu veriyor ve çocuk hemen içmeye başlıyor. Çocuk yeterince hidrate görünüyor ve ateşi yok.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 5

Yeşil

- 29 yaşında kadın hasta tetanos iğnesi olması gerektiğini düşündüğü için başvurdu. “Bu sabah paslı bir çivinin üzerine bastım ve çok uzun yıllardır aşı olmadım.” Özgeçmişinde özellik yok, ilaç alerjisi yok, ilaç kullanmıyor.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 5

Yeşil

- Bilinen kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) olan 72 yaşındaki hasta solunum eforu belirgin artmış şekilde tekerlikli sandalyede triyaja getiriliyor. Nefeslerinin arasında nefes almakta çok zorlandığını ve dünden beri ateşinin olduğunu söylüyor. O₂ saturasyonu %84 olarak ölçülüyor.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 2
(Kırmızı Kategori 2)

- Yakası paçası dağılmış 73 yaşındaki erkek hasta kendisini getiren 112 personeline “neden beni orada yalnız başıma bırakmadınız” diye bağıyor. Hasta elinde bir şişe votka ile kaldırım kenarında otururken bulunuyor ve alnında 4 cm kesi mevcut. Kişi, yer ve zamana oryante ve Glasgow Koma Skalası (GKS) skoru 14.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 57 yaşındaki Multiple Sklerozu olan kadın hasta acil servise 112 tarafından getiriliyor. Hasta yatalak ve ailesi evde bakımını yapıyor. Foley kateteri çıktığı için eve gelen hemşire acil servise götürmelerini istiyor. Başka yakınma yok. Vital bulguları normal sınırlarda ve bugünlerde idrar yolu enfeksiyonu için antibiyotik veriliyor.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 5

(Yeşil)

- Migreni olan 27 yaşındaki kadın hasta “doktoru görmek için ne kadar daha beklemem gerekiyor?” diye soruyor. Hastayı daha önceki başvuruları nedeni ile iyi tanıyorsunuz. Hasta ağrısının 10 üzerinden 20 olduğunu ve 2 gündür aynı şekilde olduğunu belirtiyor. Bu sabah iki kez kusmuş. Özgeçmiş: migren. Alerjisi: yok. Parasetamol kullanıyor.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 2? – 3? – 4?

- Genç bir erkek hasta acil servis triyaj alanına yürüyerek geliyor ve vurulduğunu söylüyor. Bacağını yukarı kaldırdığında iki adet yarayı fark ediyorsunuz. 3 el silah sesi duyduğunu söylüyor. Hasta alert ve sorulara uygun yanıt veriyor. İlk VB: A: 36.8 °C; KH: 78; SS: 16; KB:118/80

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2? – 3? – 4?

- 112 hekimi, göğsünün sol tarafından tek kurşun ile vurulmuş hastayı getirdiklerini telsiz ile bildiriyor. Olay yerinde hasta alert, oryante ve KB 82/palpasyon. İki adet geniş damar yolu açılmış. Acil servise gelmeden 2 dakika önce KH 130 ve KB 78/palpasyon ile ölçülüyor.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 1
(Kırmızı Kategori 1)

- “Oğlumun kampa kaydı için muayene olması gerekiyor. Polikliniğe gittim ama 2 hafta sonraya gün verdiler, kamp pazartesi günü başlıyor.” diye bağırان bir anne triyajı geliyor. 9 yaşındaki sağlıklı oğlu kampa gidecek.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 5

Yeşil

- “Göğsümde 1 saat önce başlayan bir baskı var. Evimin önündeki karı kürüyordum. Biraz fazla zorladım kendimi” diyen 52 yaşındaki obez erkek hasta başvuruyor. Ağrısının 10 üzerinden 10 olduğunu söylüyor. Bulantısı ve nefes darlığı da olduğunu belirtiyor. Soluk ve terli bir cildi var. VB: KB: 86/50, KH: 52 ve düzensiz.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 2
(Kırmızı Kategori 2)

- Hasta arazi tip (SUV) aracı ile emniyet kemeri takılı iken yüksek hızda, çok sayıda aracın karıştığı kazada yaralanıyor. Hastanın tek yakınması sağ uylukta ağrı. Sol elinde kesi ve sol dizinde abrazyon var. VB: KB: 110/74; KH: 72; SS: 16. İlaç kullanmıyor, alerjisi yok, özgeçmişi doğal.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2? – 3? – 4?

- “Doktorum acil servise gitmemi söyledi. 3 hafta önce mide ameliyatı oldum ama bugün kusmaya başladım ve karın ağrım var” 33 yaşındaki obez kadın hasta ağrısını 6/10 olduğunu belirtiyor. VB: KB: 126/70; KH: 76; SS: 14; A: 36.7 °C.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3? – 4?

- “Dün gece el bileğimdeki kırık için acil servisteydim” ortopedi doktoru bu alçıyı yaptı ve bir problem olursa gelmemi söyledi. Gördüğünüz gibi elim çok şişti ve alçı parmaklarımı kesiyor. Dayanamayacağım kadar çok ağrı var.” Dolaşım, duyu ve hareket azalmış.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2

(Kırmızı Kategori 2)

- 42 yaşındaki erkek hasta sağ gözünde bir şey olduğunu söyleyerek acil servise başvuruyor. Ağaçların dallarını kestğini ve gözüne talaş kaçmış olabileceğini belirtiyor. Özgeçmişinde özellik yok, alerjisi yok, ilaç kullanmıyor. Muayenede sol gözü kırmızı ve sulanmış.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 4
(Sarı Kategori 2)

- 112 ekibi, acil servise 88 yaşında bir kadın hasta getiriyor. Bu sabah yaklaşık 45 dakika süren konuşma bozukluğu ve sol kolunda güçsüzlük olmuş. Daha önceden felç geçirmiş ve her gün aspirin kullanıyor. Alert, oryante, konuşması normal ve her iki elini eşit güçle sıkıyor.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2

(Kırmızı Kategori 2)

- “İdrarımı yaparken çok acıyor.” 25 yaşındaki sağlıklı kadın hasta ateş, üşüme-titreme, karın ağrısı ve vajinal akıntısının olmadığını söylüyor. VB: A: 36.8 °C; KH: 66; SS:14; KB: 114/60.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 5
(Yeşil)?

- 10 yaşındaki çocuğun annesi oğlunun kulağında iltihaplanma olduğunu, bütün gün arkadaşları ile oğlunun havuzda oynadığını söylüyor. Çocuk ağrıyan ve kaşınan kulağı dışında bir yakınmasının olmadığını söylüyor. VB: A: 36.1 °C; KH: 88; SS: 18; KB: 100/68.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 5

Yeşil

- 16 yaşındaki erkek hasta kayak yaparken düşüp ağaca çarpma sonrası helikopter ile getiriliyor. Yanındakiler kontrolünü kaybettiğini ve başını çarptığını belirtiyor. Olay yerinde entübe edilmiş ve halen yanıtızsız.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 1
(Kırmızı Kategori 1)

- “Sol bacağımnda şiddetli ağrı var.” Obez 52 yaşındaki kadın hasta 2 gündür araba ile seyahat etiklerini, kızlarını üniversiteye kayıt yaptırıp döndüklerini, hava sıcak olduğundan ağrıdığını düşündüğünü söylüyor. Başka yakınması yok. VB: KB: 148/90; KH: 86; SS: 16; A: 36.7 °C.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3? – 4?

- Annesi 3 haftalık bebeğinin makattan ölçtüğü ateşinin 38.3 °C olduğunu söylüyor. Çocuk doktorunu aradığını ancak acil servise gitmelerini söylediğini belirtiyor. Bebek alert ve emziğini emiyor. Normal vajinal doğum olmuş ve komplikasyon olmamış. Emmesinin iyi olduğunu belirtiyor. Diğer çocuklarındaki gripin bulaşmış olabileceğini söylüyor.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2? – 3?

- 45 yaşında astım hastası bir haftadır süren soğuk algınlığı yakınmaları nedeni ile 112 tarafından getiriliyor. Birkaç gündür hırıltılı solunumu, sonrasında öksürüğü ve 39.5 °C'ye çıkan ateşi başlamış. VB: A: 38.7 °C; KH: 92; SS: 24; KB: 148/86; O2 sat.:%97.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- Sağ memesinin çok acıdığını ve meme ucunun yara olup çatladığını belirten 34 yaşındaki ağlamaklı kadın hasta ateşinin de yükseldiğini söylüyor. Bebeğini emzirmeyi durdurması gerekip gerekmediğini soruyor. 3 ay önce doğum yapmış ve geçen hafta işinde çalışmaya yeniden başlamış. VB: A: 39.3 °C; KH: 90; SS: 18; 108/60; ağrı: 5/10. Özgeçmiş doğal, multivitamin alıyor, penisilin alerjisi var.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 4 – 5?
(Sarı Kategori 2) (Yeşil?)

- 6 yaşındaki erkek çocuk parkta koşarken düştüğünü söylüyor. Sağ dizinde 3 cm kesi var. Sağlıklı, ilaç kullanmıyor, alerjisi yok, aşıları tam.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 4
(Sarı Kategori 2)

- 41 yaşındaki erkek hasta acil servise bisiklet kazası sonrası sağ kolu sarılı olarak geliyor. Hasta sağ kolu üzerine bisikletten düştüğünü söylüyor. El bileği bölgesinde ağrı olduğunu ve çenesinde 2 cm kesi olduğunu belirtiyor. “Kaskım beni korudu” diyor.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 4
(Sarı Kategori 2)

- “Tansiyon ilacım bitti ve ben İstanbul’a tatile gelmişim. Bana tansiyon ilacımı yazabilir misiniz?” diyen 56 yaşında hipertansiyon tanısı olan erkek hasta acil servise başvuruyor. VB: KB: 128/84; KH: 76; SS: 16; A: 36.1 °C

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 5

Yeşil

- 18 yaşındaki üniversite öğrencisi çok miktarda ilaç içmiş olabileceği şüphesi ile 112 tarafından acil servise getiriliyor. Oda arkadaşı hastayı uykuya eğilimli ve anlamsız hareketler yaptığı için 112'yi aramış. Hastanın depresyon öyküsü var. Muayenesinde her iki el bileğinde çok sayıda yüzeysel kesiler görüyorsunuz. Solunum sayısı 10 ve oda havasında oksijen saturasyonu %86.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 1? – 2?
(Kırmızı Kategori 1 - 2)

- 27 yaşındaki kadın hasta bir gece önce lenslerini çıkartırken korneasını çizmiş olabileceğini düşünerek başvurdu. “Işık gözlerimi çok rahatsız ettiği için bu güneş gözlüklerini takıyorum” diyor. Sağ gözü kırmızı ve sulanma mevcut. Ağrısını 6/10 olarak belirtiyor. Vital bulguları normal sınırlarda.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 4 – 5?

Yeşil (Sarı Kategori 2?)

- 112 acil servise 19 yaşında intihar amacı ile kafasından kendisini vuran hastayı getiriyor. Entübasyon öncesi GKS skoru 3.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 1
(Kırmızı Kategori 1)

- 32 yaşındaki kadın birkaç saattir süren nefes darlığı yakınması ile başvurdu. Özgeçmişinde bir hastalık yok. Sigara +. Vital bulguları: SS: 32, KH: 96, KB: 126/80, SpO2: %93 oda havasında, A: 37 C. Alerjisi yok. Vitamin hapları ve doğum kontrol hapi kullanıyor.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2? – 3?

- Normal sağlıklı 7 yaşında çocuk babası ile acil servise geliyor. Babası oğlunun karın ağrısı ile uyandığını söylüyor. “Merdivenlerden yürüyerek inmek istemediğini ve yemek veya oynamak istemediğini söylüyor”. Çocuk triyajda kusuyor. Vital bulguları: A: 38.0 C, SS: 28, KB: 80/64, SpO₂: %100. Ağrısı 6/10.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 58 yaşında kadın hasta “buzda ayağım kaydı, el bileğimi incittim” diyor. Bilinen migreni var. Belirgin bir deformite yok. Vital bulguları normal sınırlarda ve ağrısını 5/10 değerlendiriyor.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 4
(Sarı Kategori 2)

- 4 yaşındaki çocuk kreşteki tırmanma merdivenden düşme sonrası getiriliyor. Düştüğü seviye yaklaşık 130 cm. Kreş öğretmeni çocuğun kafasının üstüne düştüğünü ve birkaç dakika bilinci kapalı kaldığını söylüyor. Acil servise getirildiğinde ağlıyor ve annesini istiyor. Sol koluna atelle sarılı. Vital bulguları: KH: 162, SS: 38.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 60 yaşında erkek hasta ayağı ağrıdığı için doktoru görmek istediğini söylüyor. Muayenede ayak başparmağı ve ayağı kırmızı, sıcak, şişmiş ve dokunmaya hassas. Yaralanma olmadığını söylüyor. Özgeçmişinde tip 2 diyabet ve psöriazis var. Vital bulguları: A: 37.5°C, SS: 18, KH: 82, KB: 146/70, SpO₂ %99.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 52 yaşında kadın hasta idrar yolunda enfeksiyonu olduğunu söylüyor. Dizüri ve sık idrara çıkma yakınması var. Karın ağrısı ve vajinal akıntı olmadığını söylüyor. Alerji yok, vitamin hapi alıyor ve özgeçmişinde hastalık yok. Vital bulguları: A: 36.3°C, KH: 78, SS: 14, KB: 142/70.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 4 – 5?

(Sarı Kategori 2 – Yeşil?)

- 2 haftalık bebeğin annesi, çocuk doktorunu aradığını ve ateşi olduğu için oğlunu getirmesi gerektiğini söylediğini belirtiyor. Vital bulguları: 38.3 °C, KH: 154, SS: 42, SpO₂ %100. Doğum vajinal yolla, sorunsuz olmuş. Bebeğin hareketleri normal.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2? – 3?

- 16 yaşında erkek hasta paramedikler tarafından trafik kazası sonrası acil servise getiriliyor. Emniyet kemeri takmadan araç kullanırken yaklaşık 70 km/ saat hızla giderken bir ağaca çarpmış. Aracın sol ön tarafında çok fazla hasar olmuş. Yardım geldiğinde sürücü inliyormuş fakat tüm ekstremitelerini oynatabiliyormuş. İlk vital bulguları KB 74/50, KH 132, SS 36, SpO₂ %99, A 37°C.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 1
(Kırmızı Kategori 1)

- 38 yaşındaki erkek hasta çok şiddetli diş ağrısı olduğunu söyleyerek sağ alt çenesini gösteriyor. Birkaç yıldır sigortası olmadığı için diş hekimine gidemediğini söylüyor. Belirgin bir şişlik görünmüyor. Vital bulguları normal sınırlarda. Ağrı 9/10.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 2? – 3? – 4? – 5?

- 33 yaşında herhangi bir hastalığı olmayan kadın hasta “galiba besin zehirlenmesi oldu” diyerek acil servise başvurdu. “Bütün gece kustum, sabah da ishal başladı.” Karnında 5/10 şiddetinde kramp tarzı ağrısı olduğunu belirtiyor. Ateş, üşüme-titreme yok. Vital bulguları: A 36°C, KH 96, SS 16, KB 116/74.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 37 yaşında kadın hasta “Migren ağrım bu sabah yine başladı ve ilaç almama rağmen geçmedi, sürekli kusuyorum, şurada bir sedyeye yatabilir miyim?” diye soruyor. Özgeçmişinde migren var, alerjisi yok. Ağrı 6/10, A 36.7°C, SS 20, KH 102, KB 118/62, SpO₂ %98.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3 – 4?
(Sarı Kategori 1 – 2?)

- 28 yaşında kadın hasta ekmek keserken parmağını kestiğini söylüyor. Sol birinci parmağında 2 cm kesi var. Kanamıyor. Vital bulguları normal sınırlarda. Son tetanos aşısı 10 yıl önce.

ESI seviye 4: Tek kaynak

SB – Kategori 4
(Sarı Kategori 2)

- “Çok fazla duman vardı; nefes alamadım” diyen 26 yaşındaki kadın hasta evinde yangın çıktığını ve kedisini kurtarmak için içeri girdiğini belirtiyor. Sesi kısılmış. Boğaz ağrısı ve öksürüğü var. Nefes alırken zorlandığını görüyorsunuz. Astım öyküsü var, gerekli oldukça Ventolin® kullanıyor. Bilinen ilaç alerjisi yok. VB: KH 178 ve düzensiz, SS 24, KB 84/66.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 2
(Kırmızı Kategori 2)

- 27 yaşındaki kadın hasta “7 haftalık hamileyim, ne yemeğe çalışsam, kusuyorum” diyor. “Doktorum susuz kalacağım için acil servise gitmemi söyledi”. A 36.1°C, SS 18, KH 104, KB 104/68, SpO₂ %99. Ağrı 0/10. Dudakları kuru ve çatlamış.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 112 ambulansı ile 87 yaşında düşen ve kafasını çarpan bir hasta getiriliyor. Hasta uyanık, alert ve oriyente ve düştüğünü hatırlıyor. Atriyal fibrilasyon öyküsü var ve Varfarin dâhil çok sayıda ilaç kullanıyor. Vital bulguları normal sınırlarda.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 20 yaşındaki erkek hasta kasık bölgesinde döküntü olduğunu söylüyor. Spor yaptığı için terlemeye bağlı olabileceğini düşünmüş ama geçmediği için başvurmuş. Eczaneden bir sprej alıp kullandığını söylüyor. Bilinen alerjisi yok. Vital bulguları: A 36.7 °C, KH 58, SS 16, KB 112/70.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 5

Yeşil

- 17 yaşındaki erkek hasta trafik kazası sonrası 112 ambulansı ile getiriliyor. Emniyet kemeri takılı imiş. Hasta travma tahtasında immobilize edilmiş. Karnının ağrıdığını söylüyor. Sol kolunda çok sayıda kesi mevcut. Acil servise ulaşmadan önceki vital bulguları: KB 102/60, KH 86, SS 28, SpO₂ %96.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- 27 yaşındaki erkek hasta ağrı kesici ilacı bittiği ve yeniden ihtiyacı olduğunu söyleyerek geliyor. “10 gün önce de buradaydım, işyerinde belimi incittim ve halen beni rahatsız ediyor.” Uyuşma, karıncalanma veya idrar veya gaita inkontinansı olmadığını söylüyor. Vital bulgular normal sınırlarda. ağrı 10+/10.

ESI seviye 5: Kaynak gerekli değil

SB – Kategori 5

Yeşil

- Birinci kattaki çatı oluğunu temizlerken düşen 32 yaşında erkek hasta 112 ambulansı ile getiriliyor. Sağ bacağına belirgin açık kırığı var. Ayaktaki nabızları alınıyor. Ayak parmakları sıcak ve kımıldatabiliyor. İlaç kullanımı ve alerjisi yok. Vital bulguları yaşına göre normal sınırlarda.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3 – 2?
(Sarı Kategori 1)

- Orta yaşlı erkek hasta sol eli kanlı bir bez ile sarılmış şekilde acil servise başvuruyor. Hızır makinesini kullanırken elinin kaydığını söylüyor. “Galiba birkaç parmağım koptu” diyor. Özgeçmişinde özellik yok, ilaç kullanmıyor ve alerjisi yok. Ağrı 6/10.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 2
(Kırmızı Kategori 2)

- 27 yaşındaki kadın hasta doktoru görmek istediğini söylüyor. 4 gündür karnının alt kısmında ağrısı (6/10) varmış. Bu sabah vajinal kanaması olmuş. Bulantı, kusma, ishal veya üriner belirtileri yok. Son adeti 7 hafta önce. Özgeçmişinde, ektopik gebelik var. Vital bulguları: A 36.8°C, KH 66, SS 14, KB 106/68.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3? – 4?
(Sarı Kategori 1? – 2?)

- Kendini çok halsiz hissetmesi nedeniyle dün hemodiyalizine gitmeyen 54 yaşında kadın hasta 112 tarafından getiriliyor. Özgeçmişi ve kullandığı ilaçlar için hastane kayıtlarına bakmanızı istiyor. Vital bulguları normal sınırlarda.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2? – 3? – 4? – 5?

- 68 yaşında kadın hasta sağ kolu askıda acil servise geliyor. Evinin önünde ayağının kayıp düştüğünü söylüyor. Düşüşünü hafifletmek için kolunu koyduğunu söylüyor ve “şansım vardı kafamı çarpmadım” diyor. Sağ kolda dolaşım, duyu ve hareketler iyi, belirgin bir deformite var. Özgeçmişinde artrit var. İbuprofen kullanıyor. Bilinen ilaç alerjisi yok. Vital bulguları normal sınırlarda. Ağrısını 6/10 olarak değerlendiriyor.

ESI seviye 3: İki veya daha fazla kaynak

SB – Kategori 3
(Sarı Kategori 1)

- “Kendimi iyi hissetmiyorum” diyen 21 yaşındaki kadın hasta çarpıntı yakınması ile acil servise başvuruyor. Çok zor nefes aldığını ve göğsünde tuhaf bir baskı hissi olduğunu söylüyor. Kalp hızı 178 ve düzenli, SS 32, KB 82/60. Cilt soğuk ve terli.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 2
(Kırmızı Kategori 2)

- “Sigara içiyorum ve bu öksürük krizleri oluyor ama şimdi nefes darlığı hissediyorum” diyen 19 yaşında uzun, zayıf bir erkek hasta başvuruyor. İlaç kullanımı veya alerjisi yok. Vital bulguları: A 36.7°C, KH 102, SS 36, KB 128/76, SpO₂ %92. Ağrı 0/10.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2? – 3?

- 88 yaşındaki kadın hasta 112 ambulansı ile getiriliyor. Sabah konuşma bozukluğu ve sol kolda güç kaybı olmuş ve 45 dakika sürmüştü. Önceden inme geçirmiş ve her gün aspirin kullanıyor. Uyanık, oryante, konuşması normal ve her iki elini eşit güçte sıkıyor.

ESI seviye 2: Yüksek riskli durum

SB – Kategori 2

(Kırmızı Kategori 2)

- “Aniden kanamam başladı ve portakal kadar pıhtı düştü” diyen 34 yaşında solgun görünen kadı hasta 10 gün önce doğum yapmış. “Önceki 2 gebeliğimde böyle olmamıştı. Bayılmadan önce bir yere uzanabilir miyim?” diyor. Vital bulguları: KB 86/40, KH 132, SS 22, SpO₂ %98.

ESI seviye 1: Acil hayat kurtaran girişim gerektiriyor

SB – Kategori 2
(Kırmızı Kategori 2)

- **Vital Bulgular?**

- ESI 1 ve 2 için vital bulgular neden gerekli değildir?

ESI 1 ve 2 hastaları zaten kritik. İlk değerlendirmede eđ zamanlı alınmalı

- **Vital Bulgular?**

- ESI 4 ve 5 için vital bulgular neden gerekli değildir?

ESI 4 ve 5 için gerek yok. Hastanın ağrısı, anksiyetesi de vitalini değiştirebilir. Hastada durumu bozan belirtiler varsa (cilt rengi, bilinç, halsizlik, terleme gibi) triyaj görevlisi bakabilir. Hasta muayene alanına veya hızlı bakı alanına alınabilir.

- **Vital Bulgular?**
 - Vital bulgular neden ESI 3'te ölçülüyor?

Çok kaynak gereken hastada vital bulgular: stabil (ESI 3) veya anstabil veya yüksek riski (ESI 2) belirler. ESI 3 için bir güvenlik kontrolüdür.

- **Vital Bulgular?**

- 36 ay altı çocuklarda neden her zaman ateş ölçülmeli?

Çocuk hastalarda ateş kaynak kullanımını gösterebilir.

3 aydan küçük çocuklarda ateş bakteriyemiye gösterebilir ve yüksek riski belirler.

- **Vital Bulgular?**

- Neden literatürdeki vital bulgu değerleri triyaj işlemi için değişkenlik gösteriyor?

Triyajda vital bulgular için yeterli araştırma yok. VB ölçene bağlı, hastanın kullandığı ilaca bağlı gibi değişir

- **Vital Bulgular?**

- ESI 4 veya 5'teki hastanın vital bulguları tehlike bölgesinde ise ne olacak?

ESI 4 ve 5 için VB önerilmez. Ancak triyaj görevlisinin iyi klinik değerlendirme yapması önemlidir.

ESI Seviyesi kaç?

- 3 haftalık bebek. VB: A: 38.2 °C; KH: 160; SS: 48; O₂ Sat: %96. Öykü: Kötü besleme, her zamankinden daha az aktif, günün çoğunda uyuyor.

ESI seviye 2

ESI Seviyesi kaç?

- 22 aylık çocuk, ateş, kulağına elini götürüyor, aşıları zamanında yapılmış, sık kulak infeksiyonu öyküsü var. VB: A: 39.0 °C; KH: 128; SS: 28; O₂ sat: %97. Öykü: uyanık, çığlık atıyor. Kulağını çekiyor. Bir haftadır burnu akıyor. Alert, yorgun, kırmızı, şu an uyukluyor. Annesinin kollarında sakin, muayenede ağlıyor.

ESI seviye 5

ESI Seviyesi kaç?

- 6 yaşında çocuk öksürük var. VB: A: 40.2 °C; KH: 140; SS: 30; O₂ sat: %91. Öykü: 2 gündür öksürük ve ateş. Titreme, egzersiz ile nefes darlığı, yeşil balgam, çok uyuyor.

ESI seviye 2

ESI Seviyesi kaç?

- 94 yaşında erkek hasta karın ağrısı. VB: A: 37.2 °C; KH: 100; KB: 130/80; O₂ sat: %93. Öykü: Kusma, epigastrik ağrı, hasta görünüyor.

ESI seviye 2

ESI Seviyesi kaç?

- 61 yaşında kadın hasta astım nedeni ile gönderilmiş. VB: A: 37.3 °C; KH: 112; SS: 28; KB: 157/94; O₂ sat: %91; PEFr: 200. Öykü: Kuru öksürük var, astımı alevlenmiş. Steroid bağımlı. Çok kez hastaneye yatmış. Hiç entübe edilmemiş.

ESI seviye 2

ESI Seviyesi kaç?

- 9 yaşında erkek, kafa travması. Öykü: futbol oynarken başka çocuk ile çarpışmış. 5 dakika bilinç kaybı olmuş. Şu an baş ağrısı ve bulantı var.

ESI seviye 2

SORULARINIZ

Acil Servis Triyaj Kursu
Sağ. Mem. Özgür YETKİN